

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

1 Peccat perjurans, non jurans quando necesse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

deficiat, innocens fidem sola iurandi taxato man-
festat.

¶ *¶ Si de testis* In vestigiis concilium editum, &
duobus codicibus Vaticanis, & uno monasterii Dominicanorum le-
gitur. Quod et gestis deficiat, nocentis fidem, &c. Sed re-
centiores editiones Colonienses, & codex Lucensis, regis habent, in
Gratianis, & Ivo, & Panor. in.

C. II. ¶ *¶ Iuratio non est prohibenda, nec tanquam
bonum appetenda.*
Item Augustinus a. super epistolam ad Galatas,
cap. i. in fine.

Non est contra preceptum iuratio, quia malo est,
non iurantis, sed incredulitatis eius, cui iurare cogi-
tur. Nam hinc intelligitur res Dominum prohibuisse
iurando, ut quantum in ipso est, quisque non iuret
quod nulli factum, in ore habentes iurationem tanquam
magnum, aut suave aliquid. Nam utique Apostolus no-
vetat preceptum Domini, & iuravit tamen. Non enim
audiendi sunt, qui has iuraciones esse non putant. Quid
enim facit de illa? [Quotidie e. motior per vestram
gloriam, fratres, quam habeo in Christo IESU Domino
nostro:] quam Græca exemplaria manifestissimam iura-
tionem esse convincunt. Prohibetur i. ergo iurare cu-
piditate, aut delectatione d. iurandi. Quamvis enim iu-
rumentum e. amplius sit, quam est, est, non, non, & ideo
a malo sit, non tamen a malo tuo, sed infirmitatis,
aut incredulitatis eorum, qui non aliter moventur ad
fidem.

¶ *¶ Prohibetur ergo* Apud B. Augustinum, & ca-
teros collectores hic locus ita habet. Quantum ergo in ipso
est, non iurat Apostolus: non enim appetit iurationem
cupiditate aut delectatione iurandi. Amplius enim est
quam est, est, non, non, & ideo a malo est, sed infirmita-
tis, &c.

C. III. ¶ *¶ Peierare peccatum est
non iurare.*
Item Augustinus in epist. 176. ad
Publiolum.

In novo Testamento dictum e. est, ne omnino iure-
mus. Quod quidem mihi propterea dictum videtur,
non quia verum iurare peccatum est, sed quia peierare,
immane peccatum est, a quo longe nos esse voluit, qui om-
nino ne iuremus, & dmonuit.

C. IV. ¶ *¶ In necessariis verum iurare peccatum
non est.*

Item b. sermone trigesimo de verbis Apostoli.
¶ *¶ Vt noveritis verum iurare non esse peccatum, inveni-
mus & Apostolum Paulum iurasse: [Quotidie mo-
rior per vestram gloriam, fratres, quam habeo in Christo
IESU Domino nostro.] Per vestram gloriam iuratio est.
Non enim sic ait, per vestram gloriam morior, quasi ves-
tra gloria me facit mori, quomodo si diceretur per vene-
num i, per gladium, per bestiam, per inimicum, mortuus
est; intelligeretur faciente inimico, faciente gladio, fac-
iente veneno mortuus est.*

¶ *¶ Per venenum* Apud B. Augustinum & Bedam sic
legitur, quomodo si diceret, per venenum mortuus est, per
gladium mortuus est, per bestiam mortuus est, per inimi-
cum mortuus est, id est, faciente inimico, faciente gladio,
faciente veneno, & similia: Non sic dixit per vestram
gloriam.

C. V. ¶ *¶ Nec tanquam bonum appetendum, nec
tanquam malum, iuramentum est
contendit.*
Item de sermone Domini, lib. 1. c. 30.

Ita ergo precepisse Dominum intelligitur ne iure-

a. Et Beda i. Cor. 11. b. Sem. 3. dist. 39. Poly. 1.6. tit. 11. Ivo
p. 12. c. 3. Pan. 1.6. c. 4. c. 1. Cor. 11. d. al. dist. 39. e. Mat. 5.
f. Ivo p. 12. c. 4. Pan. 1.6. c. 5. g. Mat. 5. h. Beda i. Cor. 11.
Poly. 1.6. tit. 11. i. 1. Cor. 11.

tur, ne quisquam sicut bonum appetat iuramentum,
affiduitate iurandi ad perjurium per consecrationem abo-
batur. Quapropter qui intelligit non in bono, sed in
cessariis iurationem habendam, refraget se quantum
testi, ut non ea utatur, nisi necessitas a cogit, videtur
cum videri pigros esse homines ad credendum, quod
utile est credere, nisi iuratione firmetur. Ad hoc
perinet, quod sic dicitur b. [Sit autem firmus verus
est, non, non.] Hoc bonum est, & appetendum, quod
autem amplius est, a malo est: id est, si iurare cogi-
scis de necessitate venire infirmitatis eorum, quibus
quid si ades, quæ infirmitas utique, malum est, non
nos quotidie liberari deprecamur, cum dicimus a. [Li-
bera nos a malo.] Itaque non dixit, quod a malo tuo
est, malum est. Tu enim a non malum facis, quæ
uteris iuratione.

C. VI. ¶ *¶ Iurare non est peccatum,
Idem ibidem commentor.*

¶ *¶ T* v. e. malum non facis, qui bene uteris iuratione,
est i. non bona, tanquam necessaria est, ut altera
deas, quod utiliter perficiatur. Sed a malo est
cujus infirmitate iurare cogitis.

¶ *¶ Que estis* Apud B. Augustinum post verbum
p. 12. c. 3. bene uteris iuratione, sequitur
quæ est non bona, &c. quemadmodum & in non per
Gratian codice, in quo hæc duo capita non sunt distincta.

C. VII. ¶ *¶ Per Deum iurare peccatum
per idola iurare.*

Item Hieronymus super Hierem. ad c. 4.
¶ *¶ E* t. iurabunt i. vivit Dominus, in veritate, &
dicit, & in iustitia: & benedicens eum quæ
laudabunt.] Quomodo ergo Evangelium
prohibet? Sed hic [iurabis] pro consecratione
ad condemnationem idolorum: per quæ iurabis
Denique auferuntur ostendit, & iuravit per
sum, quodque dicitur: [vivit Dominus] iuratio
vereri iurandum est, ad condemnationem
rum, per quos iuratis omnis idololatra.

¶ *¶ Et iurabunt* Apud Hieronimum cap. 1. supra
iurabis: verum quæ est iuratio capiti, non est iuratio
paulo post repositum est, iurabis, ubi iuratio
mentum.

C. VIII. ¶ *¶ Infirmis iurare conculcat.
Item Hieronymus super Mathæum 23.
in cap. 5.*

¶ *¶ C* onsidera q. quod hic Salvator non per Deum
prohiberet, sed per cælum, & terram, & ierusa-
mam, & per caput tuum. Et hoc quasi per
lege contentum, ut quomodo victimis immolatis
ne eas idolis immolares, sic & iurare per
Deum: non quod recte hoc faceret, sed quod
set Deo id exhibere, quam Damonibus.

C. IX. ¶ *¶ Excommunicatio clericus per
per iuramentum iurare.*

Item ex concilio Carthaginensi IV. c. 6. q. 1.
¶ *¶ C* iurgandum, si perfrigerit in vino, excommuni-
candum. Inter epulas verò cantantem, superbia
severitate coercendum decernimus.

C. X. ¶ *¶ Clericus deponatur, lacum anathematis
mittatur per capillum, vel caput
Dei iuratur.*
Item Pius Papa.

¶ *¶ S* i quis per capillum Dei, vel caput iuraverit

a. necessitate cum videt.] Orig. b. Mat. 5. c. 1. Ivo
d. al. autem, c. Ivo p. 12. c. 3. Pan. 1.6. c. 4. Ivo
p. 12. c. 3. Hier. 4. g. Sem. 3. dist. 39. Ivo p. 12. c. 3.
h. Bar. 1. c. 7. Ivo p. 12. c. 3. Ivo p. 12. c. 3. Ivo
p. 12. c. 3. Ivo p. 12. c. 3.

creatur in se crederetur, vel no creatur. contemptibile iudican-
do, per cui promissa pro nihilo duceremus. Sed quoniam, quid gra-
vius sit, an per creatorem, an per creatorem jurare fallaciter? Du-
pliciter enim reus est, qui per creatorem jurat mendaciter, quia &
contra prohibitionem jurat, per quod sibi jurare non licet. (a) & proxi-
mum dolo capis, quod facit etiam per creatorem mendaciter jurans.
Sed si perjurus tanto magis puniatur est, quoniam sanctius illud est,
per quod juratur, apparet, quod est per creatorem mendaciter jurans
dupliciter peccat, gravius tamen se subijcit panis, qui per creatorem
jurat mendaciter.

5 pars. Perjuri autem pana gravissima est: quam si qui-
timens, ad confessionem venire noluerit, a fidelium consortio est ab-
jiciendus.

C. XVII. ¶ Fidelium consortio careat, qui pan-
tentiam perjuri agere noluerit.
Unde Eutythianus Papa.

PRædicandam a est etiam, ut perjuriu fideles ca-
veant, & ab hoc summo opere abstineant. scientes hoc
grande scelus esse, & in lege, & in Prophetis, & in Evan-
gelio prohibuit. Audivimus enim quosdam parvi pen-
dere hoc scelus, & levem quodammodo perjuris peniten-
tia modum imponere: qui nosse debent talem de perju-
rio penitentiam imponi debere, qualem & de adulterio,
& de fornicatione, & de homicidio sponte commisso, & de
ceteris criminalibus vitis. Si quis vero perpetrato perju-
rio, aut quolibet criminali peccato, sumens peniten-
tiam h longam, ad confessionem venire noluerit, ab ec-
clesia repellendus est, sine a communione & confortio fi-
delium, ut nullus cum eo comedat, neque bibat, neque i-
oret, neque in domo sua eum recipiat.

¶ Barchardus etiam, Polycarpus, & Ivo citant ex Eutythiano,
Inventum verò est inter quosdam capitula Theodulphi Episcopi Au-
relianensis ad suos presbyteros scripta, cap. 26. qua in antiquo codice
Romæ habetur.

1 ¶ Neque oret. Additum id est ex Theodulpho, Barchar-
do, & Ivo.

QVÆSTIO II.

QVod autem perjuriu sit falsum jurare, facti probatur.
Atque enim Augustinus in libro Psalmiarum super [Do-
mini est terra]

C. I. ¶ Pejerat qui aliter facturus est quam
promittit.

IN dolo jurat, qui aliter facturus est, quam promittit,
cum perjuriu sit, nequiter decipere credentem.
¶ Quod hic citatur ex B. Augustino in glossa interlinearum Psal-
mi 29. in vers. Nec juraverit in dolo, referatur in Cassiodoro.

C. II. ¶ Quis debeat habere comites iusju-
randum.
Item Hieronymus super Hieremiam, lib. 1.
ad c. 4.

ANimsadvertendum e est, quod iusjurandum hos
habeat comites, veritatem, iudicium, arque iusti-
tiam. Si ista defuerint, nequaquam erit iusjuramentum,
sed perjuriu.

Item, qui falsum jurat, mentitur. Mentiendo autem jurare
nihil aliud est, quam pejerare. ¶ Cum ergo omnes, qui loquan-
tur mendacium, perdendi sint, iuxta illud Psalmista: d [Per-
des omnes, qui loquantur mendacium.] multo magis adoma-
biles sunt, qui mentiendo pejerare convincuntur, quia nomen
Dei sui in vanum assument. ¶ Sed e aliud est falsum iura-
re, aliud jurare in dolo. Non enim omnia qui aliter facturus est
quam promittit, in dolo jurat. Licet enim Apostolus aliter sa-
lutaris esset, quam promitteret Corinthiis in prima epistola,

a Poly. l. 6. tit. 11. Anst. l. 1. c. 91. Bur. l. 2. c. 14. Ivo p. 12. cap. 7.
b al. penitentia longam annorum. c Sent. 3. dist. 39. Ivo
p. 10. c. 22. Panm. d. c. 123. d Psal. e Sent. 1. dist.

a. cum ait, [Veniam ad vos,] immo tamen in dolo jurat, ut
dicitur promissit. Ille enim in dolo jurat, aut mendaciter pro-
misit, in cuius mente est, non se se facturum se promissit. Illi
tamen, qui promittit falsum, quod putat verum, nec in dolo jurat,
mendaciter promittit.

C. III. ¶ De eo qui jurat falsum, quod putat
verum.
Unde Augustinus de verbis Apostoli, serm. 21.
al. 30.

OMines h falsum jurant, vel cum fallant, vel
falluntur. Aut enim putat homo verum esse
falsum est, & temere jurat: aut scit, vel putat falsum
se, & tamen pro vero jurat, & nihilominus cum fallit
jurat. Distant autem e ista perjuria, qui verum putat esse,
moravi. Fac i illum jurate, qui verum putat esse,
animo iste pejerat d, fallitur: hoc pro vero habet
falsum est, non pro re falsa sciens iurationem immo-
Da alium qui scit falsum esse. Videtis, quam illa
standa sit bella, & de rebus humanis certantibus.
Quis enim hoc fieri velit? Omnes homines vult iudi-
tur. Fac alium, qui putat falsum esse, & iuramentum
verum sit, & forte verum est. Verbigratio [ut
tis] pluit in illo loco: interrogas hominem, quomodo
pluisse, & ad negotium eius competi, ut dicat, non
putat non pluisse: Dicitur ei, vere pluit: & tamen
& tamen pluit tibi, sed ille nescit, & putat non pluisse,
perjurus est. Interdum, quemadmodum verum
cedat ex animo. Ream linguam non facit, aut
rea.

1 ¶ Fac illum] Sic etiam apud Irenæum, & in
codice sermone B. Augusti, & in Antwerp. editione.

2 ¶ Et jurat] Adita hoc sunt ex originali & Ivo
eius sit integer. Necessè enim est procedere iuramentum,
perjurus dicitur, cuius iuramenti in codicibus Gratiani
memoria. Alia etiam nonnulla sunt emendata.

Quia ergo mens huius non erat rea [nescit enim
quod iuravit esse verum] nec tenetis, vel nescitis, quia
igna diligentia videbatur sibi deprehendisse verum, qui
falsum, perjuri reus nequaquam est iudicandus. Non quia
scitur, qui falsum jurat, mentitur, non videtur scire iuramentum
bet. Non enim omnia qui falsum dicit, mentitur: quia
qui mentitur, falsum dicit.

C. IV. ¶ Non est mentiri, dicere falsum
quod putat verum.
Unde Augustinus in Enchiridion, c. 22.

IS e autem, qui mentitur ea, contra id, quod
sentit, loquitur voluntate fallendi. ¶ Erro-
ba propterea infuita sunt, non per quæ se immo-
mines fallant, sed per quæ quisque in alienos
cogitationes suas proferat. Verbis ergo ut
ciam, non ad quod infuita sunt, peccatum est
ideò ullum mendacium putandum est, nec esse
tum, quia possumus aliquando aliquid peccatum
tendo. Possumus enim & furando, si pauper
lam datur, sentit commodum, & dives, cui
tur, non sentit incommodum, & nec idè tale
quilquam dixerit non esse peccatum & ego
mo f mentiens iudicandus est, qui dicit falsum
putat verum: quoniam, quantum in ipso est, non
iple, sed fallitur. Non ita que mendacium, sed
temeritatis arguendus est: qui falsi incantem
ac pro veris habet: potiusque e contrariò, quoniam
pfo est, mentitur ille, qui dicit verum, quod putat
lum. Quantum enim ad animum ejus attinet, quod

a 1. Cor. 16. b Sent. 3. dist. 39. Ivo p. 12. cap. 7.
c al. tamen. d al. perjurat. e Sent. 3. dist. 39. Ivo
Sent. 3. dist. 38. f Sent. 1. dist. 1. Ivo p. 12. cap. 7.
dicit pro veris habet.] orig.